

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
УКРАЇНИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ
НАУК
УКРАЇНИ**

**КОНСУЛЬТАТИВНА
МІСІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

ВІЙНА В УКРАЇНІ: ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ

**Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції**

20 лютого 2026 року

Київ – Львів – Харків

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 25 лютого 2026 року № 8)

Упорядник:

У. О. Цмоць

Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез
B42 Міжнародної науково-практичної конференції (20 лютого 2026 року) /
упор. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх
справ, 2026. 622 с.

Вміщено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції
«Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки», яка відбулася 20 лютого
2026 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів,
статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

The collection contains the participants' reports of the International Scientific and Practical
Conference «The War in Ukraine: Conclusions Drawn and Lessons Not Learnt», which was
held on February 20, 2026, at Lviv State University of Internal Affairs.

The reports are published in the author's edition. The authors are responsible for the
reliability of the facts, statistical data, and the accuracy of the material presented.

УДК 355.01(477-651.2:470-651.1)

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2026

Демків Р. Я. ЕТИКО-ПРАВОВІ МЕЖІ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА: ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ І ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	172
Дідик Н. І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	174
Дмитришин І. С., Погрібна А. О. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ	176
Добровольський В. О. ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СИЛ БЕЗПЕКИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА ПРАВ ЛЮДИНИ	178
Долинська М. С. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК СУСПІЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTІ	180
Дудко Д. О., Юрчак Ю. М. РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ БОЙОВИХ ДІЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ ПІД НЕГАТИВНИМ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИМ ВПЛИВОМ АГРЕСОРА	183
Дудоров О. О., Письменський Є. О. КОЛИ ДОПИС У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ (НЕ) СТАЄ ЗЛОЧИНОМ, ВЧИНЕНИМ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ?	185
Dulgerova O. M. INFORMATION WAR AS A COMPONENT OF HYBRID WAR	189
Дулгерова О. М., Вороновська Л. Г. МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВОЄННОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	191
Дурач В. М., Ніколайчук Л. Г. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВІЙНИ	193
Дурач В. М., Ткачук П. В. ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВИХ ІЗ БОЙОВИМИ ТРАВМАМИ ТА ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ	195
Євпак С. В., Платонов В. М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ВОДОЛАЗІВ-САПЕРІВ ДСНС УКРАЇНИ	197
Єсімов С. С. ВІЙСЬКОВЕ КАПЕЛАНСТВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ	199
Єфімов Г. В., Скиданенко В. В. КОНФЕСІЙНА ВІЙНА ЯК СКЛАДОВА ГУМАНІТАРНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ	201
Жигайло Н. І. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІЗИЧНОГО ТА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ В ЧАС ВІЙНИ	203
Жогло В. М., Жогло О. В. ІННОВАЦІЙНІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ МОДЕЛІ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОСТВОЄННОГО ЧАСУ	207
Жогло О. В. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ БОЙОВІЙ ТРАВМІ ТА ПТСР В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	209
Захарова О. В. ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРАВОВІ ТА ГУМАНІСТИЧНІ ВИМІРИ ПРОТИДІЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЛЮДИНИ	211
Здреник І. В. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	213

Євпак С. В.,
старший науковий співробітник навчально-наукової
лабораторії екстремальної та кризової психології
(Національний університет
цивільного захисту України)

Платонов В. М.,
науковий співробітник навчально-наукової
лабораторії екстремальної та кризової психології,
доктор філософії з психології
(Національний університет
цивільного захисту України)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ВОДОЛАЗІВ-САПЕРІВ ДСНС УКРАЇНИ

Психологічний супровід діяльності є важливою складовою процесу підготовки фахівців до виконання діяльності як у звичайних, так і в несприятливих умовах. Основними завданнями психологічного забезпечення є психологічна підготовка до виконуваної діяльності, згуртованість колективу, а також підтримка індивідуальної ефективності під час виконання робіт. Досягається це через проведення психологічних тренінгів із різною метою, психоедукації, відновлення, роботи з негативними психічними станами, налагодження взаємодії та опрацювання конфліктних ситуацій у групі або сформованому підрозділі.

Дослідженням психологічного супроводу діяльності водолазів, які поєднують підводну роботу із діяльністю з розмінування є малодослідженою через низку об'єктивних факторів таких як: незначна кількість самих підрозділів та невелика чисельність особового складу; значна частка фахівців поєднують одразу декілька спеціальностей для відповідності профілю діяльності. Якщо за період до військової агресії РФ проти України професії фахівців з підводного розмінування мали невелику кількість фахівців в розрахунках, то після широкомасштабного вторгнення проблема очищення від мінного забруднення акваторій набула більшої актуальності, що вплинуло на розширення штатної чисельності водолазів-саперів у відомчих службах та ін.

Науковий фундамент вивчення проблеми психологічного супроводу діяльності відображається в роботах сучасних українських науковців – психологів О. І. Бондарчука, Л. М. Карамушки, О. М. Кокуна, О. В. Креденцер, В. Г. Панка, В. В. Рибалки, О. В. Тімченко [6].

Однак проблема психологічного супроводу фахівців з розмінування залишалась мало розробленою, а наявні роботи О.В. Недвиги, В.І. Мозгового, А.В. Булайтиса, Д.В. Здебського та ін., охоплюють дослідження особливостей діяльності фахівців з розмінування Збройних Сил України та піротехніків ДСНС України, але психологічні особливості діяльності саме водолазів-саперів практично не висвітлювалися в наявних наукових доробках [2, 4].

Окремо, слід відзначити, що в роботах технічного спрямування авторів І. І. Соловйова та В. М. Стрільця неодноразово вказувалася проблематика людського фактору, як одного з чинників, який впливає на тривалість виконання водозаходів та часу розходу повітря [7].

Для вибору коректних методів психологічного супроводу варто відштовхуватись від особливостей виконуваної діяльності та самої професії. Неодноразово такі висновки в своїх роботах приводить О. В. Недвига, що для коректного підбору заходів психологічного супроводу фахівців-саперів потрібно визначити саму специфіку професії, яка базується не лише на основних виконуваних завданнях, а й описі професії, професійному відборі в контексті вимог, які висувуються до кандидатів, особливостями робіт та еволюції самої професії [5].

Не менш важливим є визначення специфічних особливостей діяльності фахівців з розмінування, а саме – виникнення помилкових дій під час виконання робіт. В наукових доробках А. В. Булайтиса визначається вплив чинників на виникнення помилкових дій в діяльності піротехніків ДСНС України [1]. На думку автора, для того, щоб мінімізувати наявність помилкових дій, окрім додаткових навчань та відпрацювання професійних навичок, важливою є психологічна складова, що представлена програмою поглибленої психологічної підготовки. Виникнення помилкових дій представлено у вигляді переліку індивідуально-психологічних чинників, які безпосередньо впливають на прийняття рішень, дотримання алгоритмів роботи при виконанні завдання та готовності працювати із дотриманням чітких інструкцій, саме в визначеному аспекті актуальним є психоедукація та їх психопрофілактика.

Наявні напрацювання щодо діяльності водолазів ДСНС України широко представлені в роботі Д. В. Лебедева в аспекті визначення психологічних детермінант помилкових дій та причин їх виникнення, а також індивідуально-психологічних особливостей особистості та переліку професійно-важливих якостей водолаза [3].

З наведених досліджень доцільно визначити, що діяльність водолазів-саперів варто розглядати в розрізі діяльності піротехніка (фахівця з розмінування) та виконання робіт під водою. Виконання цієї діяльності потребує від фахівця значних фізичних можливостей, високих медичних показників, високих психологічних оцінок, які в комплексі утворюють стійку особистість фахівця, що дозволяє ефективно та тривало виконувати завдання із розмінування.

В аспекті психологічного супроводу діяльності водолазів-саперів ДСНС України важливо виділити їх професійно-психологічні якості, визначити основні стрес-фактори, тривале переживання яких веде до пригнічення адаптаційних можливостей, що в подальшому буде негативно відобразитись на ефективності їх діяльності. Дослідження психологічних факторів на теоретичному рівні дозволить сформулювати цілісне уявлення про формування комплексу заходів, які доцільно застосувати в процесі психологічного супроводу на різних етапах діяльності водолазів-саперів.

Враховуючи, що сьогодні очищення акваторій України від вибухонебезпечних предметів є однією з першочергових задач у забезпеченні безпекової ситуації, то навантаження на водолазів-саперів буде тільки збільшуватись, що додатково підтверджує актуальність потреби в психологічному супроводі діяльності фахівців.

Таким чином, для створення комплексу заходів з психологічного супроводу діяльності водолазів-саперів ДСНС України є доцільним проведення поглибленого опису діяльності, опису професійно-психологічних якостей та психологічних аспектів діяльності, а саме – визначення стрес-факторів, професійних страхів, несприятливих ситуацій та тих чинників, що психологічно підтримують фахівця. Тому комплексний опис цих факторів на теоретичному рівні дозволить узагальнити перелік основних чинників, які впливають на психологічному рівні на діяльність водолазів-саперів. Отримані результати дозволять визначити проблемні зони, які потребуватимуть окремих досліджень для більш комплексної оцінки, а в кінцевій меті результати дозволять створити комплексну програму з психологічного супроводу діяльності, починаючи зі вступу до професії до завершення служби в підрозділі.

Джерела:

1. Булайтис А. Психологічні особливості стрес-факторів професійної діяльності працівників піротехнічних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Проблеми екстремальної та кризової психології. Харків. НУЦЗУ, 2023. Вип. 1(5). С. 5–17. <https://doi.org/10.52363/dcpp-2023.1.1>
2. Здебський Д. В. Психологічний відбір та супровід водолазів військових та правоохоронних формувань. Національна безпека України: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : шоста Всеукраїнська курсантсько-студентська наук.-практ. конф., м. Одеса, 21 трав. 2020 р. / Військова академія м. Одеса, 2020. С. 182–183.
3. Лебедев Д. В. Соціально-психологічні детермінанти помилкових дій у професійній діяльності фахівців водолазних формувань аварійно-рятувальних підрозділів МНС України : дис. канд. психол. наук : 19.00.09. Харків, 2008. 297 с.
4. Мозговий В. І. Вивчення структурної організації особистості військовослужбовців-саперів та їх психологічний супровід. Теорія і практика сучасної психології. 2018. № 2. С. 207–211.
5. Недвига О. В. Психологічний супровід військовослужбовців-саперів під час виконання бойового завдання. Вісник Національного університету оборони України. 2016. Вип. 1(47). С. 100–107.
6. Perih I. M., Vyshnovskiy V. V. PROFESSIONAL ACTIVITY: PSYCHOLOGICAL SUPPORT IN MODERN CONDITIONS. *Habitus*. 2025. Vol. 2, no. 69. P. 106–110. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.69.2.20>
7. Соловйов І.І., Стецюк Є.І., Стрілець В.М. Закономірності розходу повітря під час підводного розмінування водних акваторій. *Problems of Emergency Situations*. 2020. № 2(32). С. 132–144.

ВІЙНА В УКРАЇНІ:
ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ
ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ

Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції

20 лютого 2026 року

Упорядник:
У. О. Цмоць

Формат 60x84/8.

Умовн. друк. арк. 72,1. Зам. № 9-26.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.